

eće

„Palić-Ludaš“

Godišnji izveštaj o realizaciji programa upravljanja
Spomenik prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“
za period 2013. godine

PALIĆ, JANUAR 2014.

Uvod

U skladu sa članom 54 Zakona o zaštiti prirode ("Sl. glasnik RS", br. 36/09, 88/10 i 91/10-isp.) i članom 10 Odluke o proglašenju zaštićenog područja Spomenik prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću” („Službeni list“ Grada Subotice br. 15/2013), upravljač zaštićenog područja izveštava o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja Spomenikom prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“ nadležnu lokalnu samoupravu – Grad Suboticu - koja je i donela akt o zaštiti područja („Službeni list“ Grada Subotice br. 15/2013).

Donošenjem Odluke o proglašenju zaštićenog područja Spomenik prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću” pod br. I-00- 022-186/2013 i objavljivanjem u Službenom listu Grada Subotice br. 15/2013 na snagu je stupila zaštita predmetnog područja. Istom Odlukom je kao upravljač je određeno Javno preduzeće „Palić-Ludaš“.

Godišnji program upravljanja Spomenikom prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“ za 2013 - 2014. godinu je Privremeni program, u skladu sa Odlukom o zaštiti zaštićenog područja Spomenik prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“ i *Predlogom za stavljanje pod zaštitu kao zaštićenog područja III kategorije – Studija zaštite* (prostorni koncept sa predloženim režimima zaštite) i važi do juna 2014. godine – do donošenja desetogodišnjeg Plana upravljanja i godišnjeg Programa upravljanja za Spomenik prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“.

Realizacija aktivnosti:

Čuvanje i održavanje

Čuvanje i nadzor u Spomeniku prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“ je kontinuirani zadatak u cilju preventivne zaštite prirodnih vrednosti, a u skladu sa članom 109. i 110. Zakona o zaštiti prirode ("Sl. glasnik RS", br. 36/09, 88/10 i 91/10-isp.). Sprovodio ga je jedan čuvar prirode.

Od proglašenja zaštićenog područja do kraja 2013. godine, stručna služba je upoznavala čuvare zaštićenog područja sa lokalitetom, režimom i merama zaštite novog zaštićenog područja. Čuvarska služba je tokom godine (od stupanja na snagu Odluke o proglašenju zaštićenog područja, 8. juna 2013.) u kontinuitetu nadgledala sprovođenje režima zaštite prirodnih vrednosti, namenu i korišćenje površina od strane svih korisnika prostora, kao i posetilaca kroz redovan obilazak područja. Čuvarska služba je kontinuirano izveštavala stručnu službu kroz terenski dnevnik, a stručna služba je pratila stanje. Tokom godine nije podneta nijedna prijava nadležnoj inspekciji, kao ni prijava za pokretanje prekršajnog postupka.

Utvrđeno je okvirno stanje stabala hrasta (30 kom) i zelene površine skvera (trg Mađar Lasla) na osnovu podataka iz studije o zaštiti, izveštaja čuvarske službe i praćenja stanja na terenu od strane stručnog saradnika.

Održavanje javne zelene površine Spomenika prirode odvijaće se od 2014. godine po godišnjem Programu održavanja javnih zelenih površina u turističkoj zoni i godišnjem Programu održavanja čistoće u turističkoj zoni u skladu sa Odlukom o obavljanju komunalnih delatnosti, Sl. list Grada Subotice br. 2/2013 i 7/2013.

Posebni radovi na održavanju pojedinačnih stabala (orezivanje ili lečenje) i izvođenje posebnih mera zaštite za ceo Spomenik prirode odvijaće se od 2014. godine kroz Godišnji program upravljanja Spomenika prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“.

Slika 1. Lokacija zaštićenog područja

Kadrovski resursi

U Sektoru zaštite prirode JP „Palić-Ludaš” je zaposleno 10 ljudi:

- Šef sektora (VSS)
- Stručni saradnik (VSS)
- Stručni saradnik za zaštitu prirode (VSS)
- Koordinator čuvarske službe/kartografija/baza podataka (VŠS)
- Čuvar vodič (SSS)
- Čuvar (SSS)
- 3 ribočuvara (NSS)
- Čuvar (NSS)

Imajući u vidu da Javno preduzeće „Palić –Ludaš” pored Spomenika prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“ upravlja sa još četiri zaštićena područja (oko 8000 ha), postojeća kadrovska struktura nije zadovoljavajuća (čuvarska služba sa nedovoljnim stepenom obrazovanja i nedovoljan broj stručnih saradnika potrebnih profila).

Unapređenje

U programskom preiodu do kraja 2013. godine upravljač nije planirao aktivnosti na unapređenja stanja novoproglašenog Spomenika prirode. Tek će u prvoj polovini 2014. godine na osnovu dobijene analiza stanja stabilizirati definisan projektni zadatak za projekat revitalizacije Spomenika prirode. Sve aktivnosti će se odvijati u skladu sa rešenjem uslovima zaštite prirode nadležnog Zavoda za zaštitu prirode.

Prikazivanje

Tokom decembra 2013. godine Upravljač je informisao mesnu zajednicu Palić o novom zaštićenom području, a 26. decembra 2013. u 12 časova u prostorijama Gradske biblioteke Subotica – ogranak na Paliću održala se promocija zaštićenog područja Spomenik prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću”. Promociju su održali stručni saradnici za zaštitu prirode u Javnom preduzeću „Palić – Ludaš“.

U drugoj polovini 2013. godine su pripremljene karte sa prikazom zaštićenog područja. Obavljen je dogovor sa predstavnicima mesne zajednice da se promocija nove zaštite na Paliću održi i u zgradi MZ „Palić“ kada se za to steknu tehnički uslovi (renoviranje i adaptacija zgrade Mesne zajednice). Urađene su i pripremne aktivnosti za promociju nove zaštite u medijima, kao i priprema novih informativnih tabli i info-lifleta za korisnike i subjekte sa zaštićenog područja.

Slika 2. Promocija zaštićenog područja

Održivo korišćenje

Imajući u vidu karakter zaštite i vrstu objekta (drvored i skver sa zelenilom) koji se koriste kao javne površine, Upravljače kroz čuvarsku i stručnu službu intenzivno radio na usklađivanju korišćenja sa režimima zaštite. Čuvarska služba je kroz nadzor ograničavala korišćenje na dozvoljene vidove (član 6. Odluke).

Upravljač u kontinuitetu radi na implementiranju odredbe iz člana 7. Odluke, (kroz rad čuvara) i sprovođenju odredbi člana 57. Zakona o zaštiti prirode (kroz rad stručne službe).

Izrada i donošenje upravljačkih dokumenata

Upravljač je planirao da se do 15. novembra 2013. izradi i donosi *Godišnji program upravljanja Spomenika prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“ za 2014. godinu*. Međutim, imajući u vidu da *Program upravljanja zaštićenim područjem Spomenik prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“* važi do kraja juna 2014. i daje do juna 2014. godine planirana priprema, izrada i preocedura donošenja *Plana upravljanja Spomenika prirode „Stabla hrasta lužnjaka na Paliću“ za period 2014-2018.*, godišnji program za drugu polovinu 2014. Upravljač će izraditi paralelno sa planom upravljanja za period 2014-2018. i na bazi istog.

Do kraja 2014. realizovaće se priprema, izrada i procedura donošenja *Pravilnikao unutrašnjem redu i čuvarskoj službikao iOdluke o naknadama za korišćenje Spomenika prirode.*

Obeležavanje

Do septembra 2013. upravljač je prikupljao sve potrebne podatke (kartografske i geodetske) i uređena je baza podataka (parcele, granice). Završene su pripreme za obeležavanje zaštićenog područja u skladu sa propisima (urađena je priprema za štampu i izrada tabli – 3 komada).

Novo proglašeno područje obeležavaće se u skladu sa Pravilnikom o obeležavanju zaštićenih prirodnih dobara (Sl.glasnik RS br. 30/92, 24/94 i 17/96).

Zasnivanje informacionog sistema

Započelo se sa unošenjem podataka u bazu koja se odnosi na sprovođenje režima i mera zaštite i unapređenja. U cilju efikasnijeg praćenja stanja, delatnosti čuvarske službe kao i adekvatnog planiranja obilaska terena i izvršenja ostalih radnih zadataka, nastavila je sa radom i interaktivna baza podataka za sva zaštićena područja kojima upravlja JP „Palić-Ludaš” sa nazivom “SuPaLuSe Ranger LandCruiser 2011 MiBeSoft”. Počelo se sa unošenjem i sinhronizacijom svih relevantnih podataka: godišnji kalendar, CruserMap, CruserGraph i 12 mesečnih tabela. Kao input podaci iz terenskih dnevnika se unose u jedinstvenu tabelu za svaki dan, posebno za svih 6 čuvara po jedinicama (RangerZones) za sva zaštićena područja i po zadatim aktivnostima (terenski obilazak/opažanje, radna akcija/mere aktivne zaštite, monitoring, intervencija/upozorenje, prekršaj/prijava, edukacija/vodič, ostalo). Kao autput dobija se: brojčani i grafički prikaz unetih podataka na CruserMap odnosno CruserGraph prozoru, koji daje sveobuhvatnu informaciju po svim unetim elementima (raspored i kvantitet opterećenosti svakog pojedinog elementa zaštićenih područja), mogućnost analiziranja i izveštavanja po zadatim kriterijumima, planski osnov za sledeći period.

Baza se dodatno dopunjava fotografijama zaštićenog područja, zaštićenih vrsta, fotografijama koje se odnose na nedozvoljene aktivnosti u zaštićenom području, kao i GPS podacima (geografske koordinate).

Protivpožarna zaštita

Zaštita od požara otvorenih prostora Parka prirode “Palić” je bazirana na sprovođenju mera prevencije od širenja požara prilikom spaljivanja zaostale vegetacije na oranicama koje se nalaze oko područja. Budući da su pomenute aktivnosti sezonskog karaktera, čuvarska služba je tom periodu sprovodila pojačani nadzor, kontrolu i praćenje aktivnosti. Pored delovanja u vanrednim situacijama, upravljač kontinuirano obavlja aktivnosti u cilju sprovođenja mera protivpožarne zaštite u saradnji sa ostalim korisnicima prostora :

- realizovano je svakodnevno praćenje vremenskih uslova i stanja gorivog materijala u cilju procene tekuće opasnosti od pojave požara
- organizovano je osmatranje i obaveštavanje o pojavi požara tokom požarnih sezona

- na izuzetno ugroženim područjima, velike površine pod travnatom vegetacijom ili trskom, obavljao se svakodnevni nadzor
- na lokalitetima izletišta u kontinuitetu je kontrolisana upotreba i loženja vatre
- zaštita od požara realizovana je u saradnji sa poljočuvarskom službom jedinice lokalne samouprave Subotica kao i Vatrogasnom službom Ministarstva unutrašnjih poslova Subotice
- tokom oktobra meseca čuvarska služba je prošla osnovnu protivpožarnu zaštitu

Sve aktivnosti protivpožarne zaštite u Parka prirode „Palić” realizovane su kroz aktivnosti čuvarske službe prema gore planiranim elementima.

Organizacioni i materijalni uslovi za izvršenje Programa

U skladu sa Odlukom o zaštiti (član 13.) predviđeno je da se sredstva za realizaciju poslova upravljanja, održavanja, unapređivanja Spomenika prirode definisanih Planom upravljanja obezbeđuju iz budžeta Grada Subotice, gradskog Fonda za zaštitu životne sredine, od naknada za korišćenje zaštićenog područja, prihoda ostvarenih obavljanjem delatnosti Upravljača (Odluka o obavljanju komunalnih delatnosti Sl. list grada Subotice br.2/2013 i 7/2013) i iz drugih izvora u skladu sa Zakonom (posebni projekti).

Imajući u vidu da je novoproglašeni Spomenik prirode, drvored i zelenilo skvera, po svom karakteru javno zelenilo, razlikuju se dva delokruga za finansiranje. Jedan je vezan za obavljanje poslova upravljanja zaštićenog područja u skladu sa članom 68., 109. i 110. Zakona o zaštiti prirode što je uglavnom elaborirano ovim Programom. Drugi je finansiranje održavanja funkcija javne zelene površine (Odluka o obavljanju komunalnih delatnosti Sl. list grada Subotice br.2/2013 i 7/2013) koji naknadno treba da bude definisan u godišnjem *Programu održavanja higijene javnih zelenih površina, urbane opreme i dečijih igrališta u turističkoj zoni na zaštićenom području Spomenik prirode “Stabla hrasta lužnjaka na Paliću”*.

Za realizaciju *Programa upravljanja zaštićenim područjem Spomenik prirode “Stabla hrasta lužnjaka na Paliću” za period 2013-2014. godine* obezbeđena su namenska sredstva za:

1. Čuvanje i unapređenje zaštićenog područja (obilazak terena, oprema za čuvarsku službu, administrativni poslovi, obuka čuvarske službe, materijalni troškovi, zarade stručnog saradnika i čuvara zaštićenog područja)
2. Obeležavanje zaštićenog područja (priprema novih oznaka, obeležavanje granice, troškovi izrade novih oznaka i obeležavanja, postavljanje i održavanje)
3. Održavanje zaštićenih područja (aktivne mere zaštite-zarade stručnog saradnika i radnika iz drugog sektora)
4. Prikazivanje zaštićenog područja (troškovi izrade štampanih medija i info panoa)
5. Praćenje stanja zaštićenog područja (zasnivanje informacione baze, zarada koordinatora čuvarske službe, zarada stručnog saradnika za obaveze po članu 57 Zakona o zaštiti prirode)
6. Administrativni troškovi

